

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ

ПРИРАЧНИК

ЗА ИЗРАБОТКА НА ДИПЛОМСКА РАБОТА

в. проф. д-р. Тодорка Самарџиоска

Скопје, 2014

в. проф. д-р. Тодорка Самарџиоска „Теорија на науката и методологија на истражување“

I. Вовед

На Градежниот факултет, при УКИМ во Скопје, е воведен завршен дипломски испит, односно изработка и одбрана на дипломска работа, поради што, студентите имаат право и должност да пријават и одбранат дипломска работа од подрачјето на кое ги завршуваат студиите.

Законска основа - Според одредбите од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во согласност со одредбите од Законот за високото образование (Службен весник на РМ, број 35/08) како и Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на прв и втор циклус универзитетски студии, секој студент на додипломски студии има должност да пријави дипломска работа од поодделното подрачје на студирање.

Студентот може да запише (пријави) дипломска работа доколку ги исполнува следните услови:

- За студиите по модел 4+1 (четиригодишни студии од прв циклус), кандидатот треба да ги има положено сите предметни програми предвидени во првите 6 семестри од студиите, реализирани минимум 180 ЕКТС. Дополнително, кандидатот треба да ги има успешно проследено предметните програми од 7-от семестар од студиите (добиено потписи).
- За студиите по модел 3+2 (тригодишни студии од прв циклус), кандидатот треба да ги има положено сите предметни програми предвидени во првите 4 семестри од студиите, реализирани минимум 120 ЕКТС. Дополнително, кандидатот треба да ги има успешно проследено предметните програми до 5-от семестар од студиите (добиено потписи).

Студентот кој не пријавил дипломска работа во согласност со претходно наведениот став, а ги положил сите предвидени испити, има право да пријави дипломска работа во рок од петнаесет (15) дена од денот на полагавањето на последниот испит.

Деканатот, на предлог на кандидатот-студент, го определува менторот за изработка и одбрана на дипломскиот труд

Студентот, кој од определени објасниви причини се одлучил да се откаже од пријавената тема за дипломска работа, има право, со писмено барање, да ја измени истата, кај истиот или кај друг предметен наставник. Барањето го доставува до Деканатот.

Насловот и тезите на дипломскиот труд ги предлага предметниот наставник од избраната дисциплина во договор со студентот. Студентот, по изборот на темата кај избраниот предметен наставник - ментор, темата и тезите на дипломската работа ги пријавува со посебен формулар - пријава, која ќе ја добие на Одделот за студентски прашања, а ја усвојува Деканатот, по претходно доставениот извештај од страна на менторот за подобноста на темата. По

одобрувањето или неодобрувањето на пријавата се издава решение, од страна на Деканатот, кое се доставува до студентот и до менторот.

Деканатот формира тричлена Комисија за оценување и за одбрана на дипломскиот труд, во која еден од членовите е менторот, кој, пак, треба да има наставно-научно звање од научното подрачје од кое е избрана темата. Комисијата не може да биде составена од три члена од иста Катедра.

Кандидатот е должен да ја изработи дипломската работа во рок од шест месеци од денот на издавањето на решението од страна на Деканатот.

Најмалку две недели пред одбраната на дипломската работа, секој студент треба да ја достави дипломската работа во четири (4) копии кај менторот. Овие примероци ќе бидат наменети за: менторот, другите членови на Комисијата, и архивата на Факултетот. Ненавременото доставување на дипломскиот труд може да резултира со задоцнето дипломирање на студентот.

Менторот, по позитивното оценување на дипломскиот труд од страна на сите членови на Комисијата, предлага термин за јавна одбрана. За дипломскиот труд кој е негативно оценет не се закажува јавна одбрана, а Комисијата доставува извештај за вреднувањето до Деканатот на Факултетот.

Одбраната на дипломскиот труд се спроведува по положувањето на сите предвидени предметни програми од страна на студентот.

Одбраната на дипломската работа е јавна и се состои од јавна презентација од страна на студентот, како и одговор на поставените прашања од членовите на Комисијата. Комисијата, по одбраната на дипломската работа, оценувањето го врши со две описни оценки: “успешно ја одбрал дипломската работа” или “не ја одбрал дипломската работа”.

За време на одбраната на дипломскиот труд се води записник, кој го потпишуваат членовите на Комисијата. Комисијата одлучува со мнозинство на гласови. Доколку еден од членовите на комисијата има спротивно мислење, должен е да достави свој извештај до Деканот.

Кандидатот при поднесување на дипломската работа потпишува изјава дека таа претставува сопствено оригинално дело, самостојно изработено и дека не претставува плагијат.

Во прилогот на дипломската работа треба да биде приложена и изјавата на кандидатот за неплагит. (прилог бр 2)

Трудот подлежи на уште една проверка за плагијаторство на web-страната на Министерството за образование и наука на Владата на Р Македонија, но тоа е обврска на менторот после предавањето на трудот.

Дипломската работа носи определен број ЕКТС кредити (6 или 4), дефинирани со соодветната студиска програма.

II. Изработка на дипломска работа

1. Работен план

Работниот план ги содржи етапите според кои ќе се разработува избраната тема, тој е концепт на дипломската работа во која се наведува секој чекор. Само со вака направен план може да се започне со работа.

Во работниот план се пишуваат: насловот, содржината и воведот, според сознанијата што се поседуваат и во консултација со менторот. Во текот на процесот деловите од работниот план се дооформуваат и дополнуваат, бидејќи доаѓањето до информација по дефиниција е намалување на неизвесноста, премин на непознатото во познато.

Насловот е оформен уште при сочинувањето на работниот план, но, тука може, доколку е потребно, да се изврши негово допрецизирање. Тој треба да се одликува со јасност, впечатливост, да не се поклопува со веќе изработена теза, да ја опфаќа суштината на истражувачкиот проблем.

2. Насловна страница

Дипломската работа се укоричува во тврд повез со црвена боја со златни букви.

На првата(насловна) страна се поместени

- Од левата страна логото на универзитетот
- Име на Универзитетот
- Од десната страна логото на факултетот
- Име на факултетот
- Име и презиме на кандидатот, сегашно звање и број на индекс
- Наслов на дипломската работа
- под насловот пишува (дипломска работа)
- звање, име и презиме на менторот
- Скопје, година

(Пример за насловна страница – прилог бр 1)

3. Втора страница

На втората страна се поместени:

- Титула, име и презиме на менторот, име на факултетот, место
- Членови на комисијата:
- титула, име и презиме на првиот член на комисија, име на факултетот, место
- титула, име и презиме на вториот член на комисија, име на факултетот, место
- титула, име и презиме на третиот член на комисија, име на факултетот, место

4. Благодарност и посвета (не е обврзна)

5. Содржина

Задолжително е содржината да се состои од насловите на сите делови и подделови, со соодветниот број на страницата на која се поместени во дипломската работа.

При изработката на тезите или содржината на дипломската работа треба да се користат децимални кодови (1, 1.1, 1.1.1; нема потреба да се оди подетално од трето ниво на расчленување) за насловите на поглавјата и поднасловите ;

За да се нагласи хиерархијата и односите помеѓу различните делови од дипломската работа треба да се користи нивно поместување во десно.

Потребно е да постои нумерација на страниците, за да може да се издвои во содржината каде се наоѓа соодветниот наслов или поднаслов во главниот текст.

6. Апстракт

Апстрактот се пишува во фаза кога веќе студентот ги има испрочитано изворите, располага со доволно информации и може да го оформи.

Апстрактот треба да биде краток, јасен, концизен, информативен, тука треба да се наведат суштинските елементи на трудот.

Многумина автори го сметаат апстрактот за најзначаен дел од едно дело, бидејќи тој ја има улогата на промотор на делото, читателот од апстрактот ќе одлучи каква е тежината на целокупниот труд и за каква тема поконкретно станува збор.

Обемот на апстрактот не треба да биде поголем од една страница.

Апстрактот се преведува и на англиски јазик (на посебна страница).

7. Клучни зборови

Се наведуваат најмногу до десет клучни зборови, кои се носители на суштината на истражувачкиот труд.

Се преведуваат и на англиски јазик (на посебна страница).

8. Вовед

Во воведот на дипломската работа треба да се даде одговор на следниве поважни прашања:

- Актуелност на проблематиката на дипломската работа, (образложение на стручната оправданост на темата),
- Предмет и цел на дипломската работа,
- План на презентирање на материјата (план за работа).

Претходно е наведено дека првичната верзија на воведот произлегува кога се прави работниот план, но сега веќе, поради поголемите сознанија со кои располага студентот, може да се дооформи.

Во него кратко се изложува тезата, но и суштинските аргументи, во него концизно се изнесува проблемот, но и решението за разрешување на истиот.

Тука има концепциско навестување за суштинската структура на истражувачкиот проблем. Воведниот дел претставува средување на работниот план и ставање во конечната верзија на трудот.

Воведот опфаќа:

- цел на трудот,
- содржина (објаснување во врска со структурата на трудот) и
- методи на работа.

9. Разработка на истражувачкиот проблем

По наведувањето на содржината, следува т.н. главен дел, односно разработка на истражувачкиот проблем. Овој дел е најобемен и носечки елемент на дипломската работа. Тука се разјаснуваат етапно елементите наведени во апстрактот и воведот, односно тезите подетално се разјаснуваат по пат на разложување и дефинирање на аргументите.

Структурата на главниот дел може да се состои од повеќе делови, секој дел има свои подделови итн.

Неопходни белези се:

- организираност,
- последователност,
- поврзаност помеѓу деловите,
- изобилство со издржани и поткрепени научни факти,
- заокруженост на мислата и сл.

10. Заклучок

Овде се наведуваат главните резултати од дипломската работа и главните заклучоци, потребно е да постои поврзаност помеѓу воведот и заклучокот. Во овој дел се наведува поширокото значење на истражувачкиот проблем и се искажува неговата заокруженост и реализираност.

Заклучокот се преведува и на англиски јазик.

11. Прилози

Прилозите со различна содржина може да се поместат на крајот на дипломската работа. Содржината не треба да се пренатрупува со ваков материјал.

Низ разработката на главниот дел се ставаат само значајните прилози: табели, слики, графикони, фотографии, фотокопии од разни оригинални текстови и сл. Секој прилог треба да се нумерира и да се именува.

примери:

- Графикон бр. 1: *Име на графиконот*
- Слика бр. 2: *Име на сликата*
- Фотографија бр. 1
- ...
- Табела бр. 1: *Име на табелата*
(Извор: Државен завод за статистика)

12. Користени референци и литература

Најпрво се наведуваат референците за книги, зборници од конференции, научни трудови, статии и други публикации, а посебна референтна листа се составува за користени извори од веб страници.

Сите поединечни извори кои се користени како референци треба да бидат наведени според азбучен редослед, според презимето на првиот автор на делото, нумерирани во средни загради [xx].

- презиме и иницијали на авторот
- (година)
- наслов на книгата, студијата, зборникот или др. - со искосени букви-италик
- насловот на статијата во наводници
- насловот на списанието - со искосени букви - италик
- Vol.,... No..., 2000 или мај - јуни 2000
- издавач
- место.

- р. 222 или рр. 222-255 (доколку референцата е на англиски јазик) или стр. 222 (доколку референцата е на македонски јазик).

Референците кои се користат од други публикации потребно е да бидат во Харвард стил, а нивната комплетност, точност и конзистентност треба да биде внимателно проверена и потврдена.

Текстови и податоци изворно користени или преземени од друг извор (дефиниции и определени набројувања), треба задолжително да се означат како цитат во текстот на истата страна (intext citation) на која се споменуваат и истите да се поместат на крајот од дипломската работа во делот референци, коректно цитирани.

Примери:

- *за книга*
Презиме, Иницијали (година), Наслов на книга, Издавач, место на издавање.
пример: Hagentoft, C. (2005), *Introduction to Building Physics*, Studentlitteratur AB, Lund, Sweden.
- *за глава од книга или дело од збирка на трудови*
Презиме, Иницијали (година), "Наслов на главата", во презиме на уредникот, Иницијали, Име на книгата, Издавач, место на издавање, страници.
пример: Calabrese, F.A. (2005), "The early pathways: theory to practice – a continuum", in Stankosky, M. (Ed.), *Creating the Discipline of Knowledge Management*, Elsevier, New York, NY, pp. 15-20.
- *за научни списанија*
Презиме, Иницијали (година), "Наслов на статијата", Име на научното списание, волумен, број, страници.
пример: Negro, P., Bournas, D. A., Molina, F. J. (2013) "Pseudodynamic tests on a full-scale 3-storey precast concrete building: Global response", *Engineering Structures*, Vol. 57 No. 2, pp. 594-608.
- *за зборници од конференции*
Презиме, Иницијали (година на публикацијата), "Научен труд", во Презиме, Иницијали (Ед.), Наслов на зборникот кој најчесто содржи место и датум, Издавач, Место на издавање, страници
пример: Jakkilinki, R., Georgievski, M. and Sharda, N. (2007), "Connecting destinations with an ontology-based e-tourism planner", in *Information and communication technologies in tourism 2007 proceedings of the international conference in Ljubljana, Slovenia, 2007*, Springer-Verlag, Vienna, pp. 12-32.
- *за работни документи*

Презиме, Иницијали (година), "Наслов на документот", работен документ [број ако е достапен], Институција или организација, Место на институцијата, датум.

пример: Moizer, P. (2003), "How published academic research can inform policy decisions: the case of mandatory rotation of audit appointments", working paper, Leeds University Business School, University of Leeds, Leeds, 28 March.

- *за статии во весници (со автор)*
Презиме, Иницијали (година), "Наслов на статија", Весник, датум, страници.

пример: Smith, A. (2008), "Money for old rope", *Daily News*, 21 January, pp. 1, 3-4.

- *за статии во весници (без автор)*
Весник (година), "Наслов на статија", датум, страници.

пример: *Daily News* (2008), "Small change", 2 February, p. 7.

- *за EU документи*
Потребните елементи за референци се: името на институцијата од каде потекнува документот (нпр. Комисија), формата (нпр. Директива или Одлука), година/број на правниот акт/Иницијали од институцијата по кој следува датум кога е донесена, потоа насловот, и сето тоа во италики.

примери:

Council Directive 2001/29 /EC of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society.

Commission Decision 93/42/EEC of 21 December 1992 concerning additional guarantees relating to infectious bovine rhinotracheitis for bovines destined for Denmark.

Council Regulation (EEC) 1612/68[5] of 15 October 1968 on freedom of movement for workers within the Community.

- *за електронски извори*
Доколку изворот е достапен online се наведува на почетокот, додека целата интернет адреса (URL) потребно е да се наведе на крајот од референцата, како и датумот кога е пристапено на страницата.

пример: Castle, B. (2005), "Introduction to web services for remote portlets", available at: <http://www-128.ibm.com/developerworks/library/wswsrp/> (accessed 12 November 2007).

Самостојни интернет адреси, односно без авторот или датумот, треба да бидат вклучени или во загради во главниот текст, или по можност да бидат означени како белешка или фуснота (римски бројки во квадратни загради во текстот, проследено со целосна интернет адреса на крајот на дипломската работа).

Доколку цитатот е преземен од веб страница да се наведе целосниот линк, кој директно води на делот кој се однесува на соодветниот цитат:

в. проф. д-р. Тодорка Самарџиоска „Теорија на науката и методологија на истражување“

www.businessplans.org/Mission.html (accessed 12th of March 2012).

13. Јазик на пишување на дипломската работа

Дипломската работа се пишува на македонски литераурен јазик и кирилично писмо. (со исклучок на наведените делови кои се преведуваат на англиски или изворните наслови на користените референтни извори)

Задолжително е почитувањето на стандардните јазични норми, односно употребата на литературниот јазик. Јазичната култура, која се применува при пишувањето на дипломската работа, е суштински елемент.

Речениците треба да се јасно напишани, да не постои несоодветен избор на зборови, посебно при употребата на интернационализмите.

Структурно долгите реченици не се многу препорачливи при пишување дипломска работа, бидејќи постои можност, поради неголемото искуство на почетниците, да се изгуби смислата на исказот.

14. Техничко уредување на текстот

- Текстот се пишува компјутерски, се употребува македонската јазична поддршка со Georgia – фонто. Се користи бела хартија, А4 – формат, портрет ориентација.
- Бројот на страниците треба да биде од триесет (30) до педесет (50). Бројот на страниците од прилозите и почетните страници нумерирани со римски бројки не спаѓаат во дефинираната бројка на страници
- Маргините (празниот простор помеѓу рабовите на страницата и текстот), лево и десно треба да бидат 3.17 см (1.25”), а горе и долу 2.5 см (1”).
- Текстот се израмнува од двете страни, а првиот збор на секој нов став се вовлекува 5 места од левата маргина кон десно.
- Најприфатлив проред е 1.5.
- Страниците се нумерираат континуирано во десниот дел или горе или долу, не вклучувајќи ја насловната страница.
- Насловите и поднасловите се нумерираат последователно. Што се однесува, пак, до типот на буквите, тие се пишуваат со големина 12, дозволено е насловите да бидат со сите големи букви или со големина 16 – зацрнети (bold), поднасловите со големина 14, исто така, зацрнети (bold), фуснотите и текстот, односно нумеричките податоци, содржани во табеларни прегледи, се пишуваат со големина на буквите 10, а за останатите делови се употребуваат според правописните правила. Закосени букви (italic) може да се користат кај насловите на книгите, статиите и сл., исто така, дозволен е таков начин или, пак, зацрнување на буквите (bold) и подвлекување (underline) кога се нагласува некој збор, синтагма или цела реченица.
- Секоја глава се пишува на нова страница. Текстот се печати само на едната страна од листот.

- Кориците на дипломската работа треба да бидат во темно црвена боја со жолти (златни) букви.

ПРИЛОЗИ:

Прилог 1. Насловна страна на дипломската работа

Прилог 2. Изјава за оригиналност на дипломската работа

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ - СКОПЈЕ

Кандидат:

Петар Петровски, бр. индекс 9999

ЕНЕРГЕТСКИ ЕФИКАСНИ ОБЈЕКТИ

Дипломска работа

Ментор:

в. проф д-р. Тодорка Самарџиоска

Скопје, јуни 2014

До
Градежен факултет – Скопје
Универзитет „Св. Кирил и Методиј”

Предмет: **ИЗЈАВА**

Јас, _____, број на индекс _____, студент на Градежниот факултет во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, со место на живеење на улица _____ број _____, во _____ со ЕМБГ _____, изјавувам дека поднесената дипломската работа под наслов

претставува мој самостоен труд и истиот претставува резултат на самостојна работа во текот на изработката.

Согласен сум да ги сносам сите обврски и одговорности кои произлегуваат од неовластено користење на туѓ текст или плагијаторство, согласно важечките законски и подзаконски акти кои ги регулираат авторските и сродните права.

Скопје _____ година

Давател на изјавата: